Körlevél az eugenikáról.

Az Országos Hadigondozó Hivatal a következő körlevelet küldötte meg valamennyi intézetének és az összes munkaközvetítőknek:

A hadigondozásnak nemcsak az a célja, hogy a most élő nemzedéknek háborúokozta nyomdán enyhítsen, hanem feladata ama veszteségnek úgy mennyiségi, mint minőségi pótlása is, melyet a magyar nép egésze a háború alatt szenvedett. Mivel a nemzet színe-java elesett vagy nyomorékká vált, oda kell hatni, hogy a megmaradtaknak és ezek közül isméi a legjobbaknak minél nagyobb részük legyen a jövő nemzedék felnevelésében.

Eme népességpolitikai és fajegészségügyi szempont érvényesítésére a magyar faj erősbödése érdekében bő alkalom nyílik a hadigondozás terén. Elsősorban a rokkantakkal érintkező szervek kötelessége, hogy a fajegészségügyi követelményeket minden adott ab alommal kidomborítsák és a rokkantban egészséges nézeteket keltsenek. Ez elismerésre méltó módon eddig is megtörtént, egyöntetű és beható eljárás kedvéért hívom fel egyúttal az intézetek figyelmét a kapcsolatos szempontokra.

A falusi lakosságnak a nagy városokba való özönlése egyike aï on veszedelmeknek, melyek országunk ipariasodásával karöltve járnak, mert a városi család a statisztika tanúsága szerint hamarosan korlátozza gyermekeinek számát, sőt átlagban véve néhány nemzedéken belül rendszerint ki is hal. Rokkantjainkkal szemben már csak azért is különösen szükséges a városba való kivánkozásnak ellensúlyozása, mert azt a háborúval kapcsolatos hánytvetett élet és a nagyvárosokban való huzamos tartózkodás bennük mesterségesen felcsigázta. Iparkodnunk kell tehát a falusi élet előnyeinek és a nagyváros hátrányainak (nyomor, lakásínség, időnkénti munkanélküliség, családi élet rneglazulása, stb.) kidomboriíásával a falu szeretetét a rokkantban felkelteni vagy ébrentartani. Arra is lehet utalni, hogy a rendes nagyvárosi élettel korántsem

jár az a gondtalanság, mely a laktanyában, lábadozó otthonban stb. eltöltött időt esetleg kísérte; hogy a háború után előreláthatólag nagy drágasággal, lakáshiánnyal és előbb-utóbb munkanélküliséggel is kell számolni, míg a mezőgazdaságra, különösen ha a termelést kellően fokozzuk, nagy jövő vár. Mindenképen ellene kell dolgoznunk a sok egyénben felébredt kóborlási vágynak, elsősorban a családi élet, a házi tűzhely megkedveltetésével.

Az előbbivel rokon az a jelenség, rnely a *szellemi foglalkozás vagy ehhez hasonló pályák utáni vágyakozásban* nyilvánul. A máris túltengő szellemi proletariátus bizonysága annak, hogy társadalmi rétegünk eme gyarapítására jelenleg semmi szükség nincsen. Népességpolitikai szempontból ez a jelenség különösen káros, mert az átlagon valamivel felülemelkedő egyének lassú kihalását jelenti, lévén a család alapítása és fenntartása ezen a társadalmi fokon a legnehezebb. Az ily pályákra (vagy p. o. a polgári iskolai kiképzésre) való hajlandóság ellen tehát ép úgy fel kell lépnünk, mint a nagyvárosba való tódulás ellen, elsősorban annak hangsúlyozásával, hogy a kézi, különösen a szakképzett vagy mezőgazdasági munka, a látszat dacára is jobb megélhetést nyújt a szellemi munkánál.

A rokkanttal való érintkezésben minden előmozdítandó, ami a *családi élet* bensőségét fokozni alkalmas. A rokkant családi viszonyai iránti meleg érdeklődés, azoknak figyelembevétele a pályaválasztásnál, szabadságolásnál, áthelyezésnél stb., a sok gyermekkel bíró rokkantnak előnyben való részesítése minden alkalommal: ezek oly körülmények, melyek a családi életet szilárdítják és a rokkantban annak tudatát érlelik meg, hogy gyermekeinek felnevelésével közelismerésre számíthat. A gyermekek számával egyaránt fontos azoknak testi-lelki fejlődése, tehát érdeklődésünknek ki kell terjednie a gyermekek egészségi állapotára is. A gyermekek számának megítélésénél figyelembe veendő természetesen a szülők életkora is.

Alkalom keresendő annak magyarázására, mennyire veszedelmes a *nemi baj és a szeszes italoknak* mértéktelen élvezése nemcsak az egyén szervezetére, hanem az utódok minőségére is. Ezzel az utalással lehet leghatásosabban az erkölcsök kívánatos tisztaságát elérni.

Azt a néhol elterjedt *hamis nézetet, hogy a rokkant sebesülése hátrányosan befolyásolja az utódok minőségét,* el kell oszlatni,

mert az élet folyamán szerzett tulajdonság, mint p. o. a sebesülés, a születendő gyermekre nem öröklődik át. Ellenben lehetnek belső betegségek, melyek hibás átöröklött szervezetnek tanújelei (p o. tüdővész, elmebaj), amikor a házasságkötéstől vagy házasembernél a további nernzéstől való óvásnak van helye, nehogy satnya utód szülessék; de ily tanácsadásra csupán szakképzett orvos hivatott a körülmények lelkiismeretes megfontolása után.

A nőtlen rokkant házasulási kedvét fel kell ébreszteni és a *házasodást elő kell mozdítani,* annál is inkább, mert a rokkantság magában véve megnehezíti a házasodási, mint ahogy hátráltatja a gazdasági boldogulást is.

Gróf *Teleki Pál* s. k.,
az Országos Hadigondozó Hivatal elnöke.